

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Dania. — Rosya. — Turcyja. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Prawo dyspensy od drugiej i trzeciej zapowiedzi.)

Na wniesione zapytanie rozstrzygnęło ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministeryum wyznań i oświecenia, że w miejscach, w których miasto sądu powiatowego (Stulrichter) poruczono zwierzchności kumunalnej załatwianie spraw politycznych, przysłuży zwierzchności kumunalnej prawo udzielenia dyspensy od drugiej i trzeciej zapowiedzi, a to na mocy §. 38 wydanej najw. patentem z 8. października 1856 ustawy małżeńskiej.

Hiszpania.

(Uwięzienia spiskowych. — Przyjęcie ustawy szkolnej. — Depesza z 14. lipca.)

Madryt, 12. lipca. Przy uwięzionym Manuelu Caro naczelniku powstańców znaleziono 1100 realów, zegarek i papiery z imienną listą spiskowych. Towarzyszyło mu trzech ludzi, dwóch szweców i jeden cieśla z Sewili. Więźniów sprowadzono do Villamartin. Jak donosi dziennik *Iberia*, są więzienia stołeczne tak dalece przepelnione, że zaczęto się obawiać o zdrowie więźniów. Zdarzyło się, że nawet osoby, które płać 2000 realów podatku liczone do kategorii *włóczęgów* i aresztowano.

W senacie zaproponował pan Tejada, ażeby zniesione zostały wszystkie szkoły prywatne, i żeby rząd oddał wszystkie szkoły publiczne wyłącznie duchowieństwu zakonnemu. — Podług depeszy telegraficznej z Madrytu z 15go lipca przyjął senat nową ustawę szkolną.

Depesza telegraficzna z **Madrytu** z 14. lipca donosi: „Upoważnienie do przeprowadzenia ustawy druku zostało ogłoszone. Kongres ma dziś wotować nad reformą konstytucyjną.“

Anglia.

(Nowiny dworu. — Książę Napoleon w Manchesterze. — Posiedzenia z 14., 15. i 17. lipca. — Meeting za Żydami.)

Londyn, 16go lipca. Wczoraj po południu była recepcya w pałacu Buckingham. J. M. Królowa przyjmowała przy tej sposobności Królowę holenderską.

Książę Napoleon zwiedzał wczoraj z Manchesteru fabrykę porcelany pana Minston and Comp. w Stoke-on-Frent. Wkrótce zamysła zwiedzić kopalnię w okolicy Manchesteru.

Król belgijski, księżniczka Charlotte i hrabia Flandryi odjechali ztąd wczoraj po południu do Manchesteru. — Jenerał Kmety przybył z Paryża do Londynu.

Wczorajsze posiedzenie z d. 15 Izby niższej było bardzo krótkie; załatwiono tylko kilka spraw podrzędnych i Izba odroczyła się o godzinie 6.

— Na posiedzeniu *Izby wyższej* d. 14. b. m. odczytał Lord *Granville* kilka nowszych depeszy z Indyi. Jedna z nich datowana 8. czerwca z obozu pod Delhi do Lorda Elphinstone jest następująca: „Osiągnęliśmy dzisiaj zamiar i obozujemy teraz na placu parady mając w ręku wzgórze między obozem i miastem, ztąd możemy natychmiast rozpocząć oblężenie miasta. Nieprzyjaciel zajął w Badolla Seraje silną pozycyę, ztąd jednakże wyparty został ze stratą wszystkich dział swoich. Tak gwałtowne było natarcie naszego wojska, że artylerzyści odbiegli dział pociągów. Ciężkie działa pozostaną na miejscu. Dziś odebrano nieprzyjacielowi w ogóle 26 dział i znaczne zapasy amunicyi.“ — Potem załatwiono jeszcze kilka podrzędnych spraw i Izba odroczyła się o godzinie 7mej.

W *Izbie niższej* dotknięto wczoraj tylko pobieżnie spraw indyjskich. *D'Israeli* niewątpi, że Izba będzie miała sposobność wyrazić o nich swoje zdanie, jak tylko rząd przedłoży jej odnośne dokumenta. Lord *Palmerston* odpowiedział na to, że rząd przedłoży tylko tyle papierów, ile będzie wymagał obowiązek jego. Lord *J. Russell* nie domaga się krytycznego przeglądu, raczej chciałby

się dowiedzieć, jakich środków myśli rząd użyć. Lord *Palmerston* oświadczył, że rząd powziął już stanowcze uchwały względem wysłania posiłków wojskowych, a są one znaczniejsze jeszcze niż żądał jenerał-gubernator w najnowszych depeszach swoich. Rząd niewątpi wcale o pomyślnem zakończeniu tej sprawy, ale działa tak, jak gdyby miał powód do obawy. Na zapytanie *Sir Johna Walsh*, czy zmarły jenerał Anson nierobił nigdy wzmianki o zniechęceniu armii indyjskiej, odpowiedział pan *Ross Mangles*, prezydent kompanii wschodnio-indyjskiej, że nie było nigdy wzmianki o tem. To samo potwierdził pan *Vernon Smith*, prezydent indyjskiego urzędu kontroli, a *Sir Charles Wood*, minister marynarki, dodał jeszcze, że nawet *Sir William Gomm*, były naczelnny komendant w Indyach, nie donosił nigdy nic podobnego. — Lord *Goderich* zaproponował potem rozolucyę względem wolnego ubiegania się o posadę rządową. Lord *Palmerston* zapewnił go, że nie będzie stawić żadnych przeszkód w tej mierze, i wniosek został przyjęty. W końcu zażądał p. *Lindsay*, ażeby rząd przedłożył wszystkie papiery odnoszące się do odpowiedzi byłego ministra amerykańskiego, pana *Marcy*, względem propozycyi, jakie zrobiono co do prawa narodów neutralnych podczas wojny morskiej. Po kilku jednak uwagach Lorda *Palmerstona* cofnął pan *Lindsay* swój wniosek i Izba odroczyła się o godzinie 12^{1/2}.

Na dzisiejszem posiedzeniu *Izby wyższej* odroczył Lord *Brougham* zapowiedziany wniosek co do handlu niewolnikami w Afryce na dzień jutrzejszy. Lord *Elenborough* zapytywał znowu ministrów w sprawie ostatnich zaburzeń indyjskich i wyraził przytem nadzieję, że wszystkie koszta przywozów wojskowych ponosić będzie skarż kaskucki, obawia się tylko czy rząd indyjski będzie w stanie pokryć z własnych środków tak ogromne wydatki, jakie pociągnie za sobą prawdopodobnie uśmierzenie buntu w Indyach. *Minister Earl of Granville* odpowiedział, że dotąd nie miał jeszcze sposobności porozumieć się w tym względzie z przynależnymi władzami, sądzi jednakże, że powetowanie kosztów po starodawnym zwyczaju nastąpi w ten sposób, w jaki sobie życzy szlachetny Lord, zdaje mu się także, że jenerałny gubernator zachodnich Indyi ma dostateczne środki na swe rozkazy, aby każdej odpowiedzię potrzebie. Odpowiedź ta nie zażegnała wyrażonej obawy Lorda *Elleborougha*. Oświadczył też otwarcie, że byłoby niejako powinnością obudwu ministrów, najwięcej zajmujących się sprawami indyjskimi (*Granville* i księcia *Argylle*), aby nie szczędząc własnego trudu dokładnie rozpatrzyli się w tej sprawie, bo na sekretarzów kompanii indyjskiej nie można się w niczem spuszczać. Na to odpowiedział Lord *Granville*, że zajął się już tem w samej rzeczy minister spraw kolonialnych, *sir Vernon Smith*. Lord *Elleborough* nie bardzo się i tem zaspokoił, przytaczając że rozmawiał już z wielą ludźmi, obeznanymi najlepiej z sprawami indyjskimi a nie znalazł żadnego, któryby miał zaufanie do szlachetnego ministra Kolonii. — W *Izbie niższej* toczyła się po większej części obojętna zupełnie dla zagranicy kwestya wyborów w Falkich, Galony i Sligo. Pod koniec posiedzenia przyjęto także bil co do szkockich domów obłąkanych. Około godziny 6. wieczór rozeszli się członkowie i zamknięto posiedzenie.

— J. M. Królowa, książę Albert, najstarsza królowna, księżniczka Alice i królowicz Alfred odjechali dziś po południu z Londynu do obozu w Aldersoth, gdzie odbędą przegląd wojska.

— W *King-Arm-Hotel* odbyło się wczoraj zgromadzenie członków parlamentu, sprzyjających emancypacji Żydów. Uczestniczył w meetingu i *sir James Graham*, z wielkim też zapałem wyrażał się w tej sprawie. Izba niższa — mówił między innymi — nie powinna zrażać się oporem Izby wyższej. Potrzeba koniecznie złamać opozycyę parów, która zresztą tą razą o wiele okazała się mniejszą niż w poprzednich głosowaniach. W tym duchu utrzymało się kilka uchwał w zgromadzeniu.

Francya.

(Nowiny dworu. — Pomoc Anglikom. — Aresztacya mordercy. — Doniesienia z Kadylii. — Mazzini.)

Paryż, 16. lipca. Cesarzowa będzie dziś wieczór na przedstawieniu dramatu „Chevaliers du Brouillard“ w teatrze St. Martin. Wielki książę i Wielka księżna z Mecklenburg-Strelitz, księstwo Cambridge i księżna Hamilton byli przed kilkoma dniami na drugim przedstawieniu tej sztuki w wielkiej loży, którą umyślnie urządzone dla nich w tym teatrze. Cesarzowa zajmie dziś tę samą lożę.

Układy z Lordem Palmerstonem względem udziału Francji w wojnie chińskiej z znaczniejszą siłą zbrojną zostały jak słycać uwięzione pomyslnym skutkiem, i Anglia może teraz swobodniej używać wojsk swoich w Indjach.

Wychodzący w Lille dziennik *Vérité* został wyrokiem sądowym zawieszony.

Z Tulonu donoszą pod dniem 13. lipca, że zandarma, któremu poruczono czuwać nad utrzymaniem porządku podczas festynu w dzielnicy Pont du Las, zamordował Włoch rodem z Sardynii imieniem Orengo. Mordercę uwięziono natychmiast.

Ostatnie wiadomości z Algieru są z 14go lipca. Marszałek gubernator donosił pod dniem 11. b. m., że dywizye Renault, MacMahon, Massiat i Yussuf obsadziły 11 zrana równocześnie całą krajinę Deikul-Beni-Turaugh-Ituttów. Wojska nasze — tak donosi depesza gubernatora — wdaryły się z podziwienia godną szybkością i odwagą na skaliste wzgórza tych niezdojanych dotąd kryjówek, poczem zajęto natychmiast wszystkie osady. Chorągiew francuska powiewa teraz na najwyższym szczycie Dzurdzumy.

Toskański pełnomocnik w Londynie miał z Lordem Palmerstonem konferencyę względem Mazziniego. Lord Palmerston ubolewał nad tem, że nie może wydać Mazziniego z Anglii; wszelako gotów jest zezwolić na użycie potrzebnych środków, ażeby niebezpieczny ten konspirator zostawał pod ścisłym dozorem. Także i Austria miała jak słycać wyprawić w tym względzie dobitną notę do gabinetu angielskiego. Według prywatnej wiadomości z Nissy, przysłanej dziennikowi *Courrier de Paris*, postanowił Mazzini, straciwszy cały majątek na ostatnie powstanie, wyrzec się zupełnie polityki i zajmować się nadal tylko pisaniem swoich pamiętników.

Holandya.

(Ustawa szkolna.)

Haga, 16. lipca. Izba druga zajmuje się już trzeci tydzień dyskusją nad ustawą szkolną, a dopiero załatwiono 35 artykułów z 70. Między temi 35 jednakże znajdują się dwa najgłówniejsze punkta całego projektu, mianowicie 16ty, których dla wszystkich wyznau ustanawia szkoły elementarne na sposób Lankastra, i 22gi względem organizacji i dążności nauk. Pierwszy artykuł przyjęty został 51 głosami przeciw 6, przyczem odrzucono zarazem tą samą większością poprawkę ultrareformatorów, ażeby przynajmniej dla izraelitów urządzone zostały osobne szkoły. Zaczem zostały nam zachowane istniejące już od roku 1806 i z wielu względów dogodne szkoły mieszane. Przez cztery dni jednak rozprawiano nad 22. artykułem, który zaproponowany był w następującym składzie: 1) Zamiarem nauki szkolnej jest nie tylko rozszerzać pożyteczne wiadomości, ale oraz rozwijać umysłowe władze dzieci i zaprawiać je do wszelkich cnót chrześcijańskich i socyalnych. 2) Nauczyciel niepowinien uczyć, robić ani dopuszczać nic takiego, co by się sprzeciwiało religijnym zasadom innego wyznania. 3) Powinien wrazać dzieciom uszanowanie względem innych wyznau i zachęcać je do wzajemnej miłości i tolerancji. 4) Właściwą naukę religii pozostawia się kościelnym korporacyom, do czego lokal szkolny może być używany po godzinach szkolnych. 5) Gdzieby rodzice dla szkrupulów religijnych niedozwalali swym dzieciom uczęszczać do szkoły publicznej, i gdzieby starania rządu nie zdołały usunąć tej niedogodności, ma być w razie potrzeby urządzona osobna szkoła kosztem państwa, ale na to potrzebna jest wyraźna ustawa.

Włochy.

(Śledztwa. — Zeznania uwięzionych. — Oświadczenia admirała Lyons. — Rozporządzenia ministerjalne i odezwy. — Rozporządzenie królewskie w Neapolu w sprawach kościelnych.)

Dziennik *Patrie* z 16go lipca zawiera następujące szczegóły z śledztwa wytoczonego w Genuy: „Odkryto już całą organizacyę spiskowych. Dzielili się oni na frakcyę po 20 ludzi, po największej części z dawnej legii włoskiej, których werbowano teraz na nowo pod pozorem, że wejdą w służbę angielską w Chinach. Zresztą należeli do spisku robotnicy, członkowie korporacyi religijnych, których uwodzono tem, że idzie o związek ku obronie kościoła przeciw ateistom. Nakoniec wchodziły do spisku także inne jeszcze żywioły, jakie znaleźć można w każdym większym mieście, jako to osoby znane z exaltacyi i przewrotnych dążeń, cudzoziemcy, wydaleny za zbrodnie z swojej ojczyzny itp. Pomiędzy cudzoziemcami znajduje się niejaki Gilbert, wydany niedawno z obozu pod Tulonem. Zeznania uwięzionych są bardzo ważne, gdyż mogą ułatwić władzom sądowym odkrycie całego spisku, ale przytem wszystkim niewyśledzono jeszcze właściwych szefów, którzy sami tylko znają zamiary tego drugiego towarzystwa Maryanny.“

Z Florencyi piszą powszechnej gazecie augsburgskiej z 5. 5. lipca: „U zachodniego wybrzeża Włoch stoi angielska eskadra Śródziemnego morza; okręta pod Liwurną mają 4000 wojska lądowego na pokładzie; w chwili powstania ołtarował admirał Lyons władzom Liwurny 1000 ludzi do dyspozycyi dla utrzymania porządku, ale tej przyjacielskiej oliary nieprzyjęto dlatego, ponieważ spokojność została wkrótce przywrócona.“

Korespondencya z Neapolu z 5. lipca w drugim wydaniu dziennika *Times* z 15. lipca zawiera co następuje: „Mazzini powrócił po zniweczeniu swego przedsięwzięcia do Londynu. Z początku chciał wsiąść na statek płynący pod banderą portugalską; ale ponieważ kapitan dla potrzebnych reparacyi odwlekał swój odjazd o dwa dni, odplłynął okrętem amerykańskim, jak słycać, przebrany za kwakra i opatrzony najformalniejszym paszportem. Na pokrycie kosztów

tego nowego zamachu miał wydać skarb Mazziniego 20.000 funt. szterlingów.“

Giornale uff. di Neapoli ogłasza trzy następujące rozporządzenia urzędowe: Ministerjum wojny.

Jego królewskiej Mości podobała się sprężystość, odwaga, gorliwość i patryotyzm, jakie w ostatnich zaburzeniach okazali królewscy strzelcy i zandarmerya. Silna i niezmienna wytrwałość armii w dobrych zasadach czyni ją tem droższą królewskiemu sercu i tem silniej też przekonany jest Jego król. Mość, że i inne pułki armii będą w każdym razie ubiegać się w zawody, aby zjednać sobie najwyższą łaskę królewską. (Podp.) Dyrektor *Carlo Picena*.

Ministerjum marynarki.

Szybkość i sprężystość z jaką J. M. hrabia Aquila, wice-admirał i prezydent rady admiralicyi, jakoteż wszyscy inni oficerowie i żołnierze marynarki postąpili w ostatnich rozruchach podczas wyładowania bandy powstańczej w Sapri, zjednały sobie najwyższe uznanie Jego kr. Mości. Rozkazał też Najjaś. Pau zawiadomić o tem cały korpus marynarki osobnym rozkazem dziennym J. kr. Mości hrabi *d'Aquila*. (Podp.) Dyrektor *Ant. Bracco*.

Ministerjum ogólnej policyi.

Jego król. Mość rozkazał intendantowi prowincyi *Principale Citra* oświadczyć wszystkim władzom cywilnym, sędziom powiatowym, milicyom miejskim, tudzież całej ludności, że objawiony podczas ostatnich rozruchów i wyładowania bandy powstańczej w Sapri powszechny patryotyzm i okazana waleczność w boju wielką Jego król. Mości sprawiły przyjemność.

Najjaśniejszy Pan rozkazał także intendantowi prowincyi *Basilicata* objawić taką samą pochwałę dla milicyi miejskiej i całej ludności prowincyi, która się przyczyniła do ukorzenia hordy buntowniczej. Nakoniec polecił Jego król. Mość zawiadomić intendanta prowincyi Kalabryjskiej, że gotowość tamtejszej ludności pochwyć w razie potrzeby za oręż w obronie tronu ujęła Go w wysoki stopniu. (Podp.) Dyrektor *Bianchini*.

Urzędowa Gazeta król. obojga Sycylii pisze pod dniem 26go czerwca: „Jego Mość Król pragnąc przedewszystkiem utrzymać cześć dla religii i sług bożych, wydał kilka najwyższych rozporządzeń w sprawach kościelnych, aby w oczach ludu podnieść znaczenie duchowieństwa.“

W dalszym ciągu zamieszcza organ rządowy ośm dekrétów królewskich, datowanych w połowie z 18. a w połowie z 27. maja. Pierwszy z tych dokumentów rozporządza między innymi, że do prawomocności wszystkich zapisów, uczynionych bądź to jeszcze za życia bądź ostatnią wolą testamentarną na rzecz kościoła, korporacyi duchownych lub pojedynczych parafii, nie potrzeba odtąd potwierdzenia królewskiego, niezbędne tylko przy zrzeczeniach się prawnych spuścizn na korzyść duchowieństwa. O wszystkich podanych legatych mają notaryusze zawiadamiać wprost ordynaryaty diecezjalne, nie odnosząc się już do żadnej władzy pośredniej. W prowincyach na statym ładzie wejdą ordynaryaty w podobnych wypadkach w styczność bezpośrednio z ministerjum oświecenia i spraw duchownych, na wyspie Sycylii zaś znięsa się z namiestnikiem królewskim, a ten dopiero zawiadomi o wszystkim ministerjum.

Następny dekrét królewski reguluje zachowanie się duchownych korporacyi w kupnachs i sprzedażachs. Aby zakupnem dóbr, zostających w nieprawem posiadaniu lub obciążonych hipotekami, nie naraził się kościół na straty, musi każda korporacya duchowna przed ostatecznem zawarciem kontraktu postarać się w poprzednie potwierdzenie sądu cywilnego, tudzież zaciągnąć przyzwolenia ordynaryatu, pod którego zwierzchność należy.

Takiego samego postępowania wymaga każda transakcyja znaczniejszych kapitałów, tylko do sumy 1000 dukatów wystarcza uchwała samej korporacyi i przyzwolenie ordynaryatu bez potwierdzenia sądu cywilnego. Do uczestniczenia w publicznych licytacyachs wystarcza również samo przyzwolenie ordynaryatu. Założ przy sprzedaży dóbr kościelnych niezbędnem jest prócz przyzwolenia Papieża i biskupa także *placet* królewski. Tenże sam dekrét oznacza oraz warunki co do wydzierżawienia dóbr kościelnych.

Trzeci dekrét upoważnia arcybiskupów neapolitańskich po drugiej stronie cieśniny zwoływać w swoich diecezjach synody prowincjonalne, byle tylko wiedział rząd w jakim odbywać się będą czasy.

Biskupom i arcybiskupom wolno także bez poprzedniej rewizyi rządu ogłaszać akta podobnych zebrań prowincjonalnych i diecezjalnych.

Czwartym dekretem oznajmia J. M. Król, że w sporach co do praw kościołów i parafii, wypływających z samych ustaw kanonicznych przysłuża stanowcze rozstrzygnięcie tylko sędziom duchownym.

Piąty dekrét przykazuje uciekać się z wyjątkiem niektórych wypadków do środków sądowych, jeśli ktoś włożonych na siebie zobowiązań względem kościoła, jak np. zamówionych masz za dusze umarłych, nie stara się dopełnić w należytych czasach.

Na mocy szóstego dekrétu mogą zwierzchnicy diecezycy do spełnienia swoich wyroków w sprawach duchownych zażądać w każdej chwili świeckiej pomocy.

Siódmy dekrét królewski znosi postępowanie karne przeciw księżom i ich zastępcom, używane dawniej przy przekroczeniach 81 paragrafu kodexu cywilnego.

Ośmy dekrét upoważnia zwierzchników diecezjalnych udzielać konsensów na druk dzieł, co dawniej tylko przysłużało ministerjum oświecenia.

Oprócz wymienionych tu najwyższych postanowień wyszły także inne rozporządzenia królewskie w tym samym przedmiocie. Jedno z nich datowane z 7. kwietnia, rozporządza, aby przy karnych procesach przeciw osobom duchownym unikano ile możności zwyczajnej procedury publicznej, tudzież aby indagacje odbywały się tylko przy drzwiach zamkniętych.

Każdy wyrok musi dojść niezwłocznie do wiadomości biskupa a w razie ukazania wolno udać się do łaski królewskiej, aby skazany duchowny odsiedział więzienie w jednym z budynków duchownych.

Dalej przyznaje J. M. Król arcybiskupowi neapolitańskiemu wyłączne zwierzchnictwo nad seminaryum, a biskupom najwyższy nadzór nad wszystkimi publicznymi i prywatnymi zakładami naukowymi, a w dalszym ciągu rozporządza, aby we wszystkich sprawach odnoszących się do kościoła zasięgać w każdym razie zdania biskupa, a przy urzędach celnych ustanowić także trzech rewizorów ze stanu duchownego.

Nakoniec zamieszcza dziennik rządowy adres wszystkich prałatów neapolitańskich i biskupa z Aversy, w podziękowanie Jego Mości Królowi za udzielone kościołowi dobrodziejstwa.

Dania.

(Rezydencya Króla. — Sejm tegoroczny.)

Kopenhaga, 14. lipca. J. M. Król przeniósł dziś na dłuższy czas rezydencyę swoją z stolicy do Skodsborg.

Jak donosi *Dugbladlet* zbierze się sejm tegoroczny wcześniej niż za zwyczaj, prawdopodobnie już z początkiem albo w połowie września.

Rosya.

(Poseł hiszpański przybył. — Przerwa w kolei żelaznej. — Regulacya stosunków włościańskich. — Pozwolenie przesiedlać się żydom. — Mundury inspektorom zakładów żydowskich.)

Petersburg, 11. lipca. Zeszłego wtorku przybył tu nowy poseł hiszpański, hrabia Isturiz w towarzystwie urzędników poselstwa Caballero i Diaz. — Książę Jerzy Meklenburg-Strelitz przyjechał do Moskwy 6. b. m. — Urodziny Cesarzowej matki obchodzone tu będą 13. b. m. ze zwykłą uroczystością.

— Jeden z wielkich mostów drewnianych kolei żelaznej między Petersburgiem i Moskwą spalił się całkiem. Wypadek ten przyczyni się do wielkiej przerwy w komunikacji.

Z **Petersburga** donoszą: Pod względem uregulowania stosunków włościańskich nastąpił znowu ważny krok, z którego wnosić można, jak szczerze zajmuje się rząd przeprowadzeniem tej ważnej sprawy. Oto nakazana została rewizya ustaw, regulujących apanaże cesarskie w tym zamiarze, ażeby wszystko to, co wkłada na włościan warunki służebności, usuniętem zostało jako instytucya zastarzala i nieodpowiedna wymaganom cywilizacyi. Włościanie ci będą używać takich samych swobód, jak poddani domenów rządowych, którzy jak wiadomo, są prawie wolni, a mogliby dostąpić zupełnej swobody, gdyby policya prowincjonalna była lepiej uorganizowana i obsadzona. W tym względzie bowiem możnaby wiele zarządzić miejscowej administracyi domenów, a osobliwie przelozonym okręgów kameralnych, którzy dopuszczają się niesłychanej sprzedajności.

Na przedstawienie ministra spraw wewnętrznych o dozwoleńiu żydom Królestwa Polskiego, przesiedlać się do Cesarstwa i na zdanie komitetu do urzędzenia żydów Najjaśniejszy Cesarz JM. w d. 13. maja r. b. raczył rozkazać: 1) Tym z Izraelitów Królestwa Polskiego, którzy mieszkają w cesarstwie dla interesów handlowych lub familijnych od dawnego już czasu (niemniej jak lat 10), pozwolili zapisywać się do gmin w obrębie osiadłości żydów istniejących, jeżeli takowe gminy oświadczą swoje zgodzenie na ich przyjęcie. 2) Dozwolili przenoszenie się z Królestwa do innych miejscowości Cesarstwa, gdzie niewzbronione jest stałe usadowienie się żydów: a) sprowadzanym z uwagi rządu z Królestwa rabinom, nauczycielom, mającym na stan takowy świadectwa zwierzchności naukowej i medyk; b) kupcom gildyjnym, trudniącym się obrotami handlowymi w cesarstwie; c) tym żydom, którzy urządzają rekodzielnię, fabrykę (oprócz gorzelni) lub znaczny rzemieślniczy zakład; d) sprowadzanym przez fabrykantów majstrom wyznania Mojżeszowego do robót rekodzielniczych, jeżeli po pięcio-letnim na fabrykach pobycie, złożą od gospodarzy i władz miejscowych zaświadczenia o swojej biegłości i uienagannem sprawowaniu się. Powyższe dozwoleńia dawać porządkiem ustanowionym w artykule 191 tomu IX. układu praw o stanach dla przesiedlenia się obywateli Królestwa do Cesarstwa z zastrzeżeniem, iżby świadectwa na ten cel nie inaczej były wydawane przez komisję rządową spraw wewnętrznych królestwa, jak za uprzedniem porozumieniem się z ministrem spraw wewnętrz. Cesarstwa. (Ukaz senatu 1. dep. z d. 12. czerwca 1857.)

Na przedstawienie ministra oświecenia narodowego i zdanie komitetu do urzędzenia Żydów, Najjaśniejszy Cesarz w dniu 13go maja r. b. raczył rozkazać: Żydom inspektorom i dozorcóm szkół, rabinów, również nauczycielom wszystkich rządowych zakładów naukowych dla żydów, oraz zostającym przy ministerstwie oświecenia i przy kuratorach okręgów naukowych uczonym żydom pozwolić nosić przez ciąg zostawania w służbie mundurowe fraki i surduty tegoż ministerstwa.

Turcyja.

(Cenzura. — Statek korsarski. — Poselstwo króla Teodora. — Kupno koni arabskich na rachunek Austrii. — Doniesienia z Persyi. — Wojska angielskie. — Doniesienia z Czerkiesyi. — Obwarowanie Widyń. — Układy Montenegro rozchwiały się.)

Paropływ Lloyda „Vulcan“ przywiózł pocztę z **Konstantynopola** z 11go lipca. Rząd przestrzega surowo przepisów nowej cenzury, i dziennik *Presse d'Orient* wyszedł już raz z dwoma prózonymi szpaltami.

Na morzu Marmora zabrała turecka fregata parowa statek korsarski ze znacznym zapasem amunicyi.

Król abysyński Teodor przysłał dwóch księży Murzynów do Konstantynopola, by doręczyli ambasadorowi francuzkiemu własnoręczne pismo jego do Cesarza Napoleona.

Z Antiochii donoszą, że nadeszła już część koni, które pułkownik Brudermann zakupił na rachunek c. k. austriackiego rządu. Konie te mają być sprowadzone do Alexandretty, a ztamtąd odplyną do Tryestu. Reszta koni odejdzie nieco później na Bejrut do Tryestu.

Z **Bagdadu** piszą pod dniem 10. czerwca: W odnodze perskiej znajdują się jeszcze tylko dwa pułki angielskie i kilka pułków kompanii indyjskiej. Wojska te stoją pod Buszyrem, i opuszczają swój obóz zupełnie w listopadzie, gdy Persowie ustąpią z Heratu. W Mohamerze nie ma już od miesiąca żadnego Anglika, gdyż wszystkie wojska powróciły ztamtąd do Indyi. — W porcie stoją tylko dwie fregaty kompanii. Bióro ambasady angielskiej miało opuścić Bagdad z panem Murray 11. czerwca i udać się wprost do Teheranu.

Z Persyi donoszą, że Feruk-Mirzę i trzech przelozonych gmin odstawiono w wiezach do Teheranu, ponieważ należeli do spisku przeciw Mirzie Feizuku, wezyrowi i bratu Sadrazana. — Mówiono także o nieporozumieniu między Persyą i Rosyą.

Przedwzorcajsza pocztą z **Konstantynopola** donosi: Dziennik *Presse d'Orient* broni prawa Turcyi do wyspy Perim. — Po dług doniesień z Czerkiesyi zaszła na równinach Kubanu potyczka między wojskiem Sefera Baszy i Rosyanami.

Rząd turecki postanowił wysłać kilku inżynierów do Widyń, by zajęli się zupełnem przebudowaniem zewnętrznych fortyfikacyi. Jak słychać, mają one być znacznie rozszerzone i mocniej jeszcze obwarowane. Ażeby wody Dunaju nie podnulały więcej głównego wału, mają być zbudowane olbrzymie tamy. Przelwane w Konstantynopolu działa tej twierdzy sprowadzono już czterema statkami austriackiego towarzystwa żeglugi parowej do Widyń; między nimi znajduje się kilka moździerzy bombardowych największego kalibru.

Książę Montenegro nie chce już podobno rozpoczynać bezpośrednich układów z Portą, gdyż dowiedział się, że rząd turecki nie zezwoliłby nigdy na jego żądania. W istocie bowiem domaga on się takich rzeczy, że nie można pomyśleć nawet o częściowem ich przyzwoleniu.

Azja.

(Adres Francuzów do gubernatora w Indjach.)

Na wiadomość o wszczętym w Indyi rokoszu udało się 46 zamieszkałych w Kalkucie Francuzów w towarzystwie swego konzula do tamtejszego gubernatora jeneralnego, i przedłożyli mu adres następujący:

„Panie gubernatorze jeneralny! W obec przykrych stosunków, w jakich się kraj znajduje z przyczyny rokoszu zbrojnego kilku pułków złożonych z krajowców, zjednoczyli się podpisani w Kalkucie zamieszkałi Francuzi, i zważywszy niebezpieczeństwo, jakie codziennie zagraża własności, familiom a nawet i życiu, polecają swe służby W. Excelencyi, gdyż tym sposobem chcą się przyczynić do utrzymania spokoju publicznego, i złożyć dowód przywiązania swego do Jej Mości Królowej angielskiej.“

Na to otrzymali Francuzi zamieszkałi w Kalkucie taką na ręce p. Angelucci odpowiedź:

„Szanowni Panowie! Zasiadający w radzie gubernatora polecił mi wyrazić Wam szczerą podziękę jego za adres z 23go, w którym wyrażacie Panowie zyczliwość swą dla Jej Mości Królowej, i polecacie służby, swe rządowi dla utrzymania spokoju powszechnego. J. Excel. przyjął te oświadczenia kolonii francuzkiej z wielką wdzięcznością, i jest pewien, że w razie potrzeby może liczyć na waszą przychylność do rządu angielskiego, lecz spodziewa się oraz, że wymagać tych uprzejmych służb waszych nie będzie miał teraz potrzeby. Na 100 mil w obwodzie tej stolicy panuje spokój zupełny. Rozruchom i niepokoju wzniesionemu postrachem chwilowym zapobieżono już w samym zarodku, i spodziewać się można z pewnością, że w przeciągu dni niewiele przywrócony będzie spokój i zaufanie w całej przycydeny. Mam zaszczyt itd. Cecil Beadon, sekretarz rządu indyjskiego. Z rady, 25. maja 1857.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 18go lipca. *Gazzetta ufficiale di Milano* donosi, że w Genyju nieuspokoilo się jeszcze. W nocy na 15. b. m. dostrzeżono podejrzany ruch u fortu Guezzi. Straż strzeliła po kilkakrotnem wezwaniu z karabinu, na co, jak się domyślają, odpowiedziano wystrzałem z pistoletu. Podobne podejrzane poruszenia ponowiły się u fortu Ratti, tylko niestrzelano przytem; patrole ścięły naprózno uciekających.

Turyń, 16. lipca. Dziś nastąpiło zamknięcie parlamentu.

Florenca, 17. lipca. Dekret wielkksiążęcy mianuje komisję do ułożenia projektu banku narodowego w przeciągu trzech miesięcy.

Wiadomości handlowe.

Stanisławów, 18go lipca. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w pierwszej połowie bieżącego miesiąca na targach w Bohorodczanach, Buczaczu, Manasterzyskach, Nadwórnie, Stanisławowie i Tlumacz.

Table with columns for locations (Bohorodczany, Buczacz, Manasterzyska, Nadwórna, Stanisławów, Tlumacz) and various commodities (Mec pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, hreczki, kukurudzy, ziemniaków, Cetnar siana, wełny, nasienia konieca, Sag drzewa twardego, miękkiego, Funt mięsa wołowego, Mas okowity).

Kurs lwowski.

Dnia 22. lipca.

Table showing exchange rates for various currencies (Dukat holenderski, Dukat cesarski, Polimperyat zł. rosyjski, Rubel srebrny rosyjski, Talar pruski, Polski kurant i pięciozłotówka, Galicyj. listy zastawne za 100 złr., Galicyjskie obligacje indemnizacyjne, 5% Pożyczka narodowa) and goods (gotówka, towaram).

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 22. lipca.

Table showing interest rates for various types of loans and deposits (Instytut kupił prócz kuponów 100 po, przedał, dawał, żądał, Wartość kuponu od 100 złr.).

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 20. lipca o pierwszej godzinie po południu.

Detailed text report on the Vienna stock exchange, mentioning various bonds (Pożyczka narodowa, Lomb. wen. pożyczki, Obligacje długu państwa), stocks (Głognicie, Lloydy), and other financial instruments.

KRONIKA.

(Szpielberg w Bernie). Do „T. a B“ piszą z Berna: Wiadomo wam już zapewne, że więźnie osadzeni potąd na Szpielbergu przeniesieni być mają do innych więzień, i że Szpielberg oddany ma być jako warownia całkiem do dyspozycji c. k. wojska. Zeńskich więźniów przewieziono jeszcze przed dwoma laty do Meseritsch (wołoskiego), gdzie zamek niegdyś dziedziczny na więzienie urządzono. Mężcy więźnie mają być wkrótce do różnych innych miejsc przeniesieni. Niewiadomo jeszcze, kiedy to właściwie nastąpi, lecz miasto Berno teraz uszczęśliwione, że pozbywa się z sąsiedztwa zakładu karnego, który przypominał ustawicznie słabość ducha ludzkiego, zło namiętności i zbrodnie wielkie. Pamięć jednak o tym zakładzie karnym nie tak prędko u mieszkańców bernenskich wygaśnie. Potąd jeszcze pokazują w kazamatach podziemnych tak zwane jofelińskie więzienie, straszliwy zabytek czasów, które się z epoką Józefa II. skończyły. Odtąd obchodzenie się z więźniami było coraz łagodniejsze i ludzkie, tak, że Szpielberg mógł ostatnimi laty uchodzić za najzdrowsze miejsce więzienne, zwłaszcza w porównaniu z Cajenną itp. Szpielberg wspomniany jest często i w literaturze; o tajemnicach miejsca tego pisali Bonnaval, Trenk, Silvio Pelico, Andriani itd. Przywróceniem Szpielberga na twierdzę uzyskać miasto nasze i tę korzyść, że przestanie być miastem warownem czyli zamkniętym. Bastiony i mury otaczające teraz miasto mogą być zniszczone,

północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 105 3/8 — 105 3/8. Detto cisiańskiej kolei żel. 100 3/16 — 100 1/4. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 246 1/2 — 246 3/4. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 194 1/2 — 195. Detto losy tryest. 102 1/3 — 103. Detto tow. żegl. parowej 582 — 583. Detto 13. wydania — — —. Detto Lloyda 404 — 406. Peszt. mostu łańcuch. 68 — 70. Akcyje młyn parowego wiedeń. 60 — 62. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 26 — 27. Detto 2. wydania 36 — 37. Esterhazego losy 40 złr. 84 1/4 — 84 3/4. Windischgrätzta losy. 28 — 28 1/2. Waldsteina losy 28 — 28 1/2. Koglevieha losy 14 7/8 — 15. Ks. Salma losy 41 1/2 — 41 3/4. St. Genois 38 — 38 1/4. Palfiego losy 39 1/2 — 40. Clarego 39 1/2 — 39 3/4.

Amsterdam 2 m. 86 1/2 t. — Augsburg Uso 104 3/8 t. — Bukareszt 31 T. — Konstancynopol 31 T. — — —. Frankfurt 3 m. 103 3/8 t. — — — Hamburg 2 m. 76 3/4 — — — Liwana 2 m. 104 1/2 — — — Londyn 3 m. 10-9 1/2. — Medyolan 2 m. 103 3/4. — Paryż 2 m. 121 3/8. — Cesarzkich ważnych dukatów agio 7 5/8 — 7 3/4 Napoleons'dor 8 8 1/2 — 9. — Angielskie Sover. 10 14 — — —. Imperyal Ros. 8 20.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 22. lipca. Oblig. długu państwa 5% 83 3/16; 4 1/2% —; 4% —; z r. 1850 — 3 1/2 —; 2 1/2% —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wiedeń. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 1003. Akcyje kolei półn. 1906. Głognickiej kolei żelaznej —. Oedenburskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd 40 3/8. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr. Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 104 1/2 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 103 3/8 2 m. Hamburg 76 3/8 2 m. Liwana — 2 m. Londyn 10 — 9 1/2. 2 m. Medyolan 103. Marsylia 121. Paryż 121 1/2. Bukareszt 264 1/2. Konstancynopol 438. Smyrna —. Agio duk. ces. 7 5/8. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. — 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie 79 5/8. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 110. Pożyczka narodowa 85 1/8. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 273 fr. Akcyje c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 241 3/4. Hypotekar. listy zastawne —. Akcyje zachodniej kolei żelaznej 200.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. lipca. Hr. Skarbek Wład., z Tarnowa. — PP. Ebner Rud., c. k. przełożony powiatowy, z Przemyslan. — Hubicki Zyg., z Nakwaszy. — Janko Hen., z Horszcan. — Kotkowski Wład., z Czerlan. — Lubcecki Jerzy, adwokat, z Berdyczowa. — Noskowski Elias, dyrektor szkół obwod., z Tarnopola. — Orzechowski Joachim, z Podolskiej gubernii. — Prawceki Eustachy, z Ostrowa. — Schmiedt Konst., z Serednicy. — Torosiewicz Michał, z Poltwy. — Thomara Jakób, z Rosyi. — Weiss Karol, radzca sekeyjny, z Wiednia. — Zgażdziński Konst., z Ulicka.

Wyjechali z Lwowa.

Dnia 21. lipca. Hr. Dzieduszycki Jan, do Siechowa. — Br. Haydel Hen., do Dębicy. — PP. Dr. Tarnowiecki Marc., adwokat kraj. do Goliczyna. — Jakubowicz Józef, do Karlsbadu. — Niezabitowski Nap., do Nakla. — Smalawski Felix, do Uherzecz. — Sozański Lib., do Kornałowic. — Serwatowski Wojce., do Buczniowa. — Tretter Konst., do Puhowa. — Wasylewski Piotr, do Stryja. — Wilczyński Włod., do Nowegosioła. — Wierzbowski Felix, do Tarnopola. — Wojszycki Antoni, do Wiednia. — Rubezyński Alf., do Stanina. — Ritter Wład., do Uherzecz. — Cywiński Luc., do Strzelisk.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. lipca.

Table with columns: Para, Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery.

Dziś: Na dochód p. Karola Treumann: „Domstikenstreich.“ Krotofila ze śpiewami w I akcie, i „Das Verhängschloss.“ Krotofila w I akcie.

Dnia 22. lipca 1857 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb: 51. 32. 18. 46. 30. Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 1. i 12. sierpnia 1857 r.

a rząd oddał je gminie miejskiej na własność. Natomiast stanąć mogą domy mieszkalne i inne zabudowania, miejsca do przechadzki itp.

— Lekkie trzęsienie ziemi, doznane w nocy z 11. na 12. b. m. w Wenecyi, Rovigo i Treviso dało się czuć także w Mantuy i Ferrary.

— Z Maltty piszą do jednego z dzienników, angielskich: Dnia 2. b. m. odplynął statek do Londynu paropływ „Gorgon“ z kartagińskimi starożytnościami na pokładzie. Oficerowie i wszyscy inni uczestnicy wyprawy mieli najsurowsze nakazy nie zawiadamiać dzienników o swych poszukiwaniach, i nie zwracać na ruiny uwagi publiczności. Udało im się odgrzebać kilka cennych zabytków starożytnych. Wiozą rzeźby marmurowe i wiele starożytnych przedmiotów z mozaik. Pomiędzy rzeźbami marmurowymi znajduje się ośm lwów i dwa konie, każdy koń waży 240 cetnarów, wsadzając na okręt, musiano je przepiłować w połowie. Główn i nóg brakowało im już zdawna. Kilka znalezionych głów kobiecych z pentelickiego marmuru mają być wielkiej wartości. Kawały marmuru z napisami napotymano kupami wespół ruin.

— Tegoroczny napływ gości do Karlsbadu przewyższa o wiele porę zeszłoroczną, a tem samcem i wszystkie lata poprzednie. Do dnia 14. b. m. liczone już 4140 rodzin a 6120 osób.